

LAISVĖ--LIBERTY

Vienintelis lietuvių kalboje
dienraštis Rytinėse Valstijose

Metam prenumerata:
Jungtinėse Valstijose \$8.00
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) ... 9.00
Kanadoje 9.00
Kitur užsienyje 10.00
Pavienio egzempl. kaina 5 centai

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ--LIBERTY

The Only Lithuanian Daily
in the Eastern States

110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone Virginia 9-1827-1828
PRICE 5c A COPY

No. 15

****

Richmond Hill 19, N. Y., Penktadienis, Sausio (Jan.) 21, 1955

****

Metai 44-tieji, Dienraščio 36-tieji.

KRISLAI

Kruvinasis Sekmadienis.
Lietuviai Lenkijoje.
Padėka Korespondentui.
Kas teisinga?
Rašo R. Mizara

Rytoj, sausio 22 d., istorinė diena.

1905 metų sausio 22 diena — sausio 9 d. pagal seną kalendarį — Petrapilyje įvyko žmonių eisena pas cara. Jai vadovavo provokatorius popas Gaponas.

Carinės ginkluotosios jėgos užpuolė gatvėse beginklius, ramius žmones, giedančius šventas giesmes, ir daug jų užmušė, dar daugiau sužeidė.

Tai buvo sekmadienis. Rusijos istorijoje jis pasiilko žinomas, kaip **Kruvinasis Sekmadienis**.

Tai buvo pradžia 1905 metų revoliucijos Rusijoje.

Smulkiau apie tai skaitytojas ras rytojau Laisvėje, editoriale.

Jei ne 1905 metų revoliucija, gal būtų 1917 metų Didžioji Spalio revoliucija nebūtų pasisekusi. 1905-ji metai Rusijos darbo žmonėms davė daug pamokų. Atsiminkime: 1905 metais buvo suorganizuoti Sovietai.

Jei ne 1905 metų revoliucija, tai ir Amerikos lietuvių visuomeninis gyvenimas šiandien veikiausia būtų buvęs kitoks. Nepamirškime: po revoliucijos žlugimo, užviešpatavus žiauriai carinei reakcijai, į Ameriką iš Lietuvos atvyko daug gabu, prasileidusių ir su principu žmonių, kurie darė milžiniškos įtakos mūsų žmonių būklei.

Kunigų Drauge paduota ištrauka iš vieno laiško, rašyto žmogaus, gyvenančio Lenkijoje. Jis rašo, kad Lenkijoje lietuvių yra tūkstančiai ir jie nori gauti lietuviškų knygų. Toliau:

„Mes čia šiap taip įsikūrėm. Turime savo pradžios mokyklą, lietuvišką gimnaziją ir net savo gana didelį ir stiprų ansamblį. Bet didžiausias vargas su lietuviškomis knygomis, kurių begalo didelis trūkas...“

Marijonų laikraštis nepasako, kuriam mieste laiško rašytojas gyvena, kur lietuvių turi savo gimnaziją.

Svarbu pabrėžti tai, kad Lenkijos liaudies valdžia leidžia lietuviams, kurių, palyginti ten nėra daug, turėti savo mokyklas ir kurti meno ratalius, chorus, etc.

Galimas daiktas, kad neužfilgo tos šalies vyriausybė susirūpins ir lietuviškų knygų leidimu, o jei ne, tai ji susitars su Lietuvos knygų leidyklomis ir iš ten jų gaus.

Kurie mūsų skaitytojai susirašinėja su Lenkijoje gyvenančiais savo giminėmis ar prieteliais, turėtų siųsti jiems lietuviškų knygų.

Sausio 23 d. būkime Aido Choro pramogose, koncerte, spektaklyje, kuris įvyks Liberty Auditorijoje, Richmond Hill, N. Y.

Underwood kompanijos Bridgeporte darbininkų streikas baigėsi.

EISENHOWERIS UŽ KARINES PALIAUBAS PACIFIKE

Nicaragua ja ugrasina Costa Ricai puolimu

Managua, Nicaragua. — Diktatorius Somoza teigia, kad du Costa Ricos orlaiviai skrido virš Nicaraguos teritorijos ir tuo lauke tarptautinius įstatymus. Somoza sakė, kad tas gali vesti prie „tarptautinio konflikto“.

San Jose, Costa Rica. — Somozos pareiškimas čia skaitomas grasinimu atvirai pulti Costa Ricą. Iki šiol Nicaragua siuntė įsiveržėlius - sukilelius į Costa Ricą, nors gynėsi ir teigė, kad su Costa Ricos įvykiais nieko bendro neturi. Dabar, kuomet tiems įsiveržėliams nesiseka, Nicaragua gal planuoja atvirą įsiveržimą.

Tuo tarpu Amerikos Valsybių Organizacijos neutralė komisija nutarė iš oro patruliuoti Costa Ricos-Nicaraguos pasienį.

Mrs. Moss trečią sykį atgavo prarastą valdišką tarnybą

Washingtonas. — Karo reikalų sekretoriaus Ch. E. Wilsono įsakymu Mrs. Annie Lee Moss, negrė valdžios tarnautoja, atgavo savo tarnybą. Tai jau trečias kartas, nes tiek kartų tarnyba nuo jos buvo atimta. Ji buvo McCarthy'o kaltinama esanti komunistė arba bent buvusi komunistė.

Annie Lee Moss visuomet paneigė tą kaltinimą, sakydama, kad ji buvo sumaišyta su kitu asmeniu. Du kartu ji buvo gražinta darban ir kiekvienu kartu vėliau atstatydinta.

Nors Wilsono įsakymu ji dabar atgavo valdišką tarnybą, bet ne ta pati vieta, kurią ji turėjo anksčiau: vietoje Pentagono, kur ji darbovo, jai darbas bus rastas kitame departamente.

ORAS NEW YORKE Giedra, šalčiau.

Apie jį buvo smulkiai pas mus rašyta.

Dėkojame mūsų korespondentui už prisiųstas žinias!

Naujienose skaitau: „Be reikalo mūsų katalikai... teisinga Vatikana. Visais laikais Vatikanas pasisakydavo už Vilniaus priklausymą Lenkijai. Jis net laikėsi nuomonės, kad visa Lietuva turi būti tik Lenkijos provincija. Atrodo, kad ir dabar tuo klausimu Vatikanas nėra pakeitęs savo nuomonės.“

Aš nemanau, kad eiliniai katalikai Vatikana už tai teisinga. Jį teisinga klerikalai, su kuriais Naujienų redaktorius glaudžiai bendradarbiauja.

Kalbama apie Jungtinių Tautų prižiūrėjimą paliaubas tarp Liaudies Kinijos ir Čiango

Washingtonas. — Prezidentas Eisenhoweris spaudos konferencijoje pareiškė, kad jis galvoja, jog Jungtinės Tautos gal turėtų praversti paliaubas tarp Kinijos komunistų ir Čiango. Tokios paliaubos sulaukytų karinius oro ir laivyno veiksmus, kurie dabar vis plečiasi Taivano (Formozos) sasiauryje.

Prezidento pareiškimas tuojuo iššaukė daugybę visokių komentarų. Kai kurie Kongreso nariai, ypatinai demokratai, nurodo, kad tai yra pagrindinė Eisenhowerio politikos pakaita. Iki šiol, kaip nurodoma, Eisenhoweris laikėsi nuomonės, kad Jungtinės Tautos neturėtų „surišti“ Čiango rankas.

Senatorius Knowlandas, vyriausias Amerikos militaristinių elementų reiškęjas, sakė, kad Eisenhowerio pareiškimas dar nereiškia pagrindinės pakaitos, bet „yra ku susirūpinti“. Bet kai kurie pro-čianginiai laikraščiai sako, kad Eisenhowerio pareiškimas faktinai yra dar vienas žingsnis link laipsniško Kinijos įtraukimo į Jungtines Tautas.

Abi pusi gal atstumi.

Nors Čiango dabar randasi blogoje padėtyje, prarado vieną salą (Yikiangshaną - Jikangšianą) ir Tacheno salynas

Čiango paskandino Britanijos laivą

bombarduojamas. Formozoje su arogantiškumu kalbama apie tai, kad bet kokios paliaubos bus atmetos.

Čiango ambasadorius Amerikoje taipgi pasiskubino pareikšti, kad jo valdžia neklausys Jungtinių Tautų įsakymų ir paliaubų nepripažins. Bet, sako stebėtajai, tai gali būti tik „drašsa dėl akių“.

Iš kitos pusės, labai abejotina, ar Liaudies Kinija priimtų tokias paliaubas po Jungtinių Tautų globa, ypatinai, kol Jungtinės Tautos jos, Kinijos, nepriima.

Sveikina laimėtojus

Pekino radijo pasveikino Kinijos ginkluotąs pajėgas už laimėjimo pasiekimą Yikiangshane. Kinijos laikraščiai sako, kad tai yra tik pirmas žingsnis link Čiango nušlavimo nuo visų salų ir salelių, į kurias jis laikosi įsikibęs.

200 Kinijos orlaivių bombardavo Tacheno salyną ir Čiango žinių agentūra sako, kad laudiečių įsiveržimas į tas salas laukiamas bet kurio metu.

Prezidentas Eisenhoweris ir sekretorius Dulles yra pareiškę, kad jie neskaito Tacheno salų gyvybingai svarbiomis Formozos gyny-

mui, ir Amerikos septintasis laivynas, kuris patruliuoja Pacifike, nesikiš į reikalą. Bet tas laivynas, sakė Eisenhoweris, gintų visomis jėgomis pačią Formozą ir Pescadores salyną, kuris randasi prie Formozos.

Spaudos konferencijoje Eisenhoweris buvo klausytas, ar jis skaito Hamarskjoldo kelionę Kinijon pasisekusia, ar ne. Jis atsakė, kad kelionė nebuvo didelis atsieikimas, bet taipgi nebuvo bergždžia.

Paskandino britų laivą

Iš Hong Kongo pranešama, kad Čiango orlaiviai bombardavo Swatow uostą Kinijoje ir paskandino 17,000 tonų britų prekybinį laivą. Tai žinia sukėlė nemenką susijaudinimą Britanijoje, kur dabar svarstoma, kokių žingsnių britai imsis.

Čiango agentūra praneša, kad bombardavo Swatow ir paskandino keturius laivus, bet nemini, kieno jie buvo. Čiango aviacija bombardavo ir kitus punktus Kinijos sausžemyje, tuo tarpu, kai Kinijos aviacija tęsė Tacheno bombardavimą.

Maska. — Karinis laikraštis „Krasnaja Zvezda“ sveikina Liaudies Kinijos kariuomenę ir laivyną bei aviaciją su laimėjimu prieš čianginius Yikiangshano saloje.

Vietoje įėjus mokesčių, -- dovanuojama universitetams

New Yorkas. — General Motors prezidentas Harlow H. Curtis paskelbė, kad jo firma steigia specialų dviejų milijonų dolerių fondą, kuris bus padalintas įvairioms mokslo įstaigoms. Tarp kitų didesnes sumas gaus Columbia universitetas, katalikiškasis Fordhamo universitetas, žydų Ješivos universitetas ir kiti.

Kaip yra žinoma, tokie fondai didžiosioms firmoms atskaitomi nuo įėjus mokesčių (taksų), kas reiškia, jog faktinai tos firmos nieko nepraranda.

Varšuva kreipėsi į Hirošimą

Varšuva. — Varšuvos burmistras Albrechtas kreipėsi į Hirošimos (Japonijos) burmistrą su raginimu išleisti bendrą pareiškimą prieš atominis ginklus. Hirošima yra tas miestas, kuris labiausiai nukentėjo nuo atominės bombos. Varšuva praėjame kare labiausiai nukentėjo nuo „senoviško“ bombardavimo.

Alžerijos partizanai nukovė septynis francūzų kareivius

Biskra, Alžerija. — Alžyriečiai partizanai nukovė 5 francūzų parašitistus ir 2 karininkus. Susirėmimas įvyko į pietvakarius nuo Douar Oued Dagos, kalnuose.

Francūzai pripažįsta, kad partizaninis judėjimas Alžerijoje darosi vis labiau organizuotas ir platus. Partizanai ginkluoti ginklais, kurie, kaip sako francūzai, išmugeliuoti iš Egipto, kur arabiški nacionalistai juos perka dėl Alžerijos, Maroko ir Tunisijos partizanų.

Paryžius. — Tunisijos premjeras Taharas ben Amaras rengiasi vykti Paryžium. Bus tęsiamos derybos apie santykius tarp Francūzijos ir Tunisijos, kuri dabar turi tam tikrą autonomiją, nors neturi pilnos nepriklausomybės.

Barnsley, Britanija. — John ir Anna Adock šventė savo žybybinio gyvenimo 80-tą sukaktį. Jis turi 99 metus amžiaus, jina 100.

Kubos valdžia uždraudė bet kokių komunistinių veikimą

Havana. — Kubos diktatorius prezidentas Fulgencio Batista paskelbė, kad bet koks komunistinis judėjimas arba veikimas šalyje yra nelegalus. Policijai paleikama spręsti, kokia veikla yra komunistinė.

Batistos valdžia paskelbė šį patvarkymą pasinaudodama faktu, kad parlamentas dabar atostogauja. Parlamentas yra įgalavęs valdžią savo atostogų metu praversti panašius įstatymus.

Manila. — Japonai ir filipinai pradėjo derybas apie karo reparacijas. Filipinai reikalauja iš Japonijos didelių sumų, dėl kurių Japonija dar nesutiko.

Chicago. — ILWU (moterišku drabužių siuvėjų unijos) 10 vietinių lokalių atidarė savo sveikatos centrą. Centras turi kliniką, mediciniško egzaminavimo įtaisus ir taip toliau. Juomi naudosis apie 10,000 tos unijos narių ir jų šeimos.

Didėja potvyniai Paryžiuje, daug žalos pridaryta

Paryžius. — Sena (Seine) yra išsiliejusi iš savo guolilo ir apliejusi nemažai guolio ir apliejusi nemažai kaimus bei miestelius visame upės baseine. Paryžiuje upė yra pakilusi ant 18 pėdų virš savo normalio lygio. Vanduo beveik siekia tiltus.

Bijoma, kad jeigu vanduo dar labiau kils, visas Paryžius bus apsemtas. Civiliai ir armijos daliniai skubotai daro prisirengimus sutikti tą galimybę, krauna smėlio maišų barikadas, tuština rūsis, evakuoja žmones iš žemesnių vietų ir tt.

Potvyniai taipgi reiškiąs kitose Europos dalyse, kaip tai Škotijoje, Vakarų Vokietijoje ir Austrijoje.

Jeruzalė. — Izraelio parlamentas išreiškė pasitikėjimą premjerui Saretui. Už jį balsavo 66 deputatai, 7 balsavo prieš, o 12 susilaikė.

Šigemitsu kalba ir vienai ir kitaip apie komunistus

Tokyo. — Japonijos užsienio reikalų ministras Mamoru Šigemitsu sušaukė užsienio korespondentus ir jiems pasakojo, koks yra jo nusistatymas link komunizmo. Jis sakė, kad dabartinė Japonijos valdžia yra pasirengusi ir pasiryžusi bendradarbiauti su Amerika ir kitomis „laisvojo pasaulio“ šalimis, kad sulaukyti komunizmą Azijoje.

Dieną prieš tai, kai Šigemitsu kalbėjo užsienio korespondentams, jis japonams laikraštiniams sakė, kad vienas dabartinės valdžios tikslų yra sudaryti kuo geresnius santykius su Liaudies Kinija ir Tarybų Sąjunga.

Eisenhoweris žino, kaip save saugoti

Washingtonas. — Prezidentas Eisenhoweris pradėjo savo trečius prezidentavimo metus. Doktorai jį egzaminavę paskelbė, kad jo sveikata puikiamai stovyje ir jo organizmas nerodo jokių įtempimo žymių.

Prezidentą pažįstantieji sako, kad tas pareina nuo jo žinojimo, kaip saugoti savo sveikatą ir nenoro persidirbti: jis labai anksti eina miegoti, nesijaudina, ima ilgiausias Amerikos prezidentų istorijoje atostogas ir valgo reguliariai bei nesiskubindamas.

Washingtonas. — Atomis submarinas Nautilus šį penktadienį pradės nardymo bandymus.

Paskutiniai pranešimai

Paryžius. — Penki tūkstančiai francūzų karių pradėjo plačią karinę akciją prieš Alžerijos partizanus Atlaso kalnyne. Tai didžiausia francūzų karinė akcija prieš partizanus Šiaurės Afrikoje.

Paryžius skelbia, kad tos akcijos tikslas yra „nušluoti partizanus nuo Alžerijos paviršiaus“.

Bostonas. — Ketvirtadienio rytą užsidariusieji keturi kaliniai, kurie laiko kaip įkaitus penkis sargus, dar nebuvo pasidavę. Sukilėlių vado T. Greeno 16 metų duktė buvo įleista kalėjiman, kad pro grotas kalbėtis su savo tėvu ir bandyti jį įtikinti pasiduoti. Jai nepasisekė tai padaryti.

Sukilėliai įleido šilto maisto sargams. Patys jie valgo iš anksto sukauptą maistą.

Paryžius. — Edgar Faure sutiko tapti Francūzijos užsienio reikalų ministru, perimdamas tas pareigas nuo Mendes - France, kuris liks vien premjeru.

Hamburgas. — Apie keturi šimtai policininkų puolė tūkstančius socialdemokratų ir komunistų darbininkų, kurie protestavo prieš salę, kur vyko nacių mitingas. Prieš darbininkus taipgi buvo naudotos gaisrininkų švirškės.

Chicago. — Prokuratūra baigė dėstyti savo kaltinimą prieš Claude Lightfootą, kuris kaltinamas kaip priklausęs komunistų partijai.

Londonas. — Liaudies Kinija ir Afganistanas užmezgė normalius diplomatinius santykius.

Washingtonas. — Valstybės Departamentas informavo tarybinį ambasadorių Zarubiną, kad TSSR piliečiai šioje šalyje neturi teisės fotografuoti karinių reikmenų fabriku, pirkti oro-fotografinių žemėlapių ir tt.

Montello, Mass.

Jono Gutausko laidotuves penktadienį

Sausio 17 d. mirė Jonas Gutauskas. Jo laidotuves bus penktadienį, sausio 21 d., popiet. Bus palaidotas Melrose kapinėse.

Gutausko mirtis buvo labai staigi. Jis grįžo automobilio namo, pastatė automobilį garaže ir eidamas į namą krito ir tuojuo mirė. G. Šimaitis

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.

Established April 5, 1911

Every day except Sundays, Mondays and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827-1828

President, JOHN GRUBAS; Secy-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year ..... \$8.00 Canada and Brazil, per year \$9.00
United States, per 6 months ..... \$4.50 Canada and Brazil, 6 months \$5.00
Queens Co. .... \$9.00 per year Foreign countries, per year \$10.00
Queens Co. .... \$5.00 per six mos. Foreign countries, 6 months \$5.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
under the Act of March 3, 1879.

ATOMO ENERGIJA VEIKIA

TENKA PASIDZIAUGTI, kad atomo energija, kuri pirmiausiai buvo panaudota bomboms miestams griauti ir žmonėms žudyti, jau pradėta pritaikyti kitiems poreikiams.

Štai, šią savaitę iš Groton, Conn., buvo paleistas į jūrą submarinas "Nautilus", varomas atomo energijos. Pirmuosius bandymus "Nautilus" atliko sėkmingai: paplaukiojęs po jūrą, sugrįžo į prieklauką be jokio nelaimingo prietiki. Neuzilgo šis povandeninis laivas, sakoma, pasiners ir jūros gelmes ir ten išbandys naują jėgą, kuria jis varomas.

Tiesa, "Nautilus" — karo laivas, karo tikslams patatytas ir įruoštas. Tačiau, jeigu atominė jėga gali teikti energiją karo laivui, tai ji gali teikti energiją ir prekybos laivui, ir traukiniui, ir lėktuvui, ir elektros jėginei.

Reikia tikėtis, kad ilgai bus mažiau plepama (gąsdinančiai plepama) apie tai, kiek atominė bei hidrogeninė bomba gali milijonų žmonių sunaikinti, o daugiau bus rimtai diskutuojama tai, kiek, kaip ir kur atomo jėgą pritaikyti žmonių gyvenimo poreikiams, gyvenimui lengvinti.

—

IDOMIAUSIŲ tuo klausimu žinių pasaulis šiandien gauna iš Tarybų Sąjungos.

Mūsų skaitytojai, be abejo, jau žino, kad Tarybų Sąjungoje jau veikia atominė energija elektrinė jėgainė. Vadinas, atomas ten jau pajungtas civilinių žmonių gyvenimui gerinti, sviesti, lengvinti. Apie tai Tarybų Sąjungos vyriausybė žada suteikti smulkesnių pasauliui žinių.

Daugiau. Tarybų Sąjungos vyriausybė paskelbė, kad ji nutarė duoti Kinijai, Rytų Vokietijai, Rumunijai, Čechoslovakijai ir Lenkijai "atomo paslaptis." Tuose kraštuose bus pastatytos atomo energijai teikti stotys, ten bus statomos atomo energija varomos elektros jėgainės!

Vadinas, "atominiai sekretai" jau nebebus sekretai. Vadinas, Tarybų Sąjunga, išeidama iš to fakto, kad jai rūpi ne karas, bet taika, dalijasi su kitomis valstybėmis "didžiausiomis paslaptimis," naujausiuoju ir bene pačiu didžiausiu 20-jo amžiaus mokslo atradimu, laimėjimu!

Ar tai ne gražu? Ar tai ne žmoniška? Ar tai neveda pasaulio į taiką?

Juo greičiau atomo energijos pajungimas nebus "didžiausias sekretas," juo greičiau jį žinos (ir juo naudosis) visas pasaulis, tuo bus sveikiau.

VEL ATMETĖ

FEDERALINIS TEISĖJAS Luther W. Youngdahl antru kartu išmetė valdžios kaltinimus prieš profesorių Owen Lattimore, — kaltinimus, būtent, kad šis profesorius kadaise "sekė komunistinę liniją."

Mes kadaise šioje vietoje esame plačiai rašę apie tu kaltinimų beprasmiškumą, tiesiog kvailumą. Mes sakėme, kad, remiantis tokiais kaltinimais, būtų galima pasiūsti kalėjimui milijonus amerikiečių, kurie vienu ar kitu laikotarpiu (ypatingai karo metu) "sekė" komunistų "liniją."

Teisėjas Youngdahl pavadino tokius kaltinimus miglotais, neaiškiais, beprasmiškais. Jis teisus. Už tai jį tenka pasveikinti.

Ar valdžia šį teisėjo sprendimą apeliuos ir aukštesnį teismą, liekasi palaukti ir pamatyti. Kartą tokią apeliaciją valdžia darė, bet aukštesnysis teismas palaikė Youngdahlo nuomonę. Gali būti panašiai ir dabar.

Na, o makartistai jau pradėjo teisėją Youngdahlą šmeižti, pulti. Štai newyorkiškiis dienraštis "Daily News" reikalauja, kad teisėjas Youngdahl pasitrauktų iš teisėjo vietos ir... stotųsi ginti profesorių Lattimore!

ŠIURKŠTI DRAMA BOSTONE

KETURI KALINIAI, kriminalistai, besikėsinę pabėgti iš valstijinio kalėjimo, sugavo penkis kalėjimo sargus ir laiko juos uždare viename kambaryje, celėje.

Kriminalistai ginkluoti. Jie reikalauja, kad juos išleistų laisvėn, o jei to nepadarys, tai šituos sargus jie užmuš. Jei policija bandys juos šaudyti arba naudosis prieš juos kitokius griežtus žygius, jie suimtuosius užmuš.

Kuo visa tai baigsis, šiuos žodžius rašant negalima pasakyti.

Tenka pridėti tik tai: kalėjimas, kuriame ši šurkšti drama vaidinama, yra 150 metų senumo! Kalinių gyvenimo sąlygos ten, matyt, labai sunkios. Veikiausiai tai ir privėdė šituos kriminalistus prie desperacijos.

IVAIRUMAI

Idomios retenybės

Kur yra ilgiausias vietos pavadinimas?

Ilgiausias vietos pavadinimas yra Angleseyje, apie pusantro kilometro nuo Britannia Tilt. Toje vietoje yra akmenų laužyklės statybai. Visas pavadinimas turi 58 raides, sulietas viename žodyje; pašto valdininkams pakanka pirmųjų 20 raidžių. Pats vardas, suskaldytas į sudėtinis žodžius, reiškia: "sv. Marijos bažnyčia, šalto gluosnio atšlaitėje, arti prie sūkurių ir sv. Tysilio bažnyčios, netoli nuo urvo." Kitas ilgas vietos pavadinimas yra Mull saloje: Drimtaidhrvickhillchattan.

Kas yra Vatikano gvardijai?

Garsioji Šveicarų Gvardija Vatikane saugoja popiežių — tai yra lyg ir asmeninė popiežiaus sargyba. Kiekvienas kandidatas, norįs patekti į gvardiją, turi būti gimęs Šveicarijoje, katalikų tikybos, nevedęs, ligi 25 metų amžiaus, sveikas ir nežemesnis 1 metro ir 70 cm. Po vienerių metų geros tarnybos gvardijos nariui gražinamos jo kelionės iš Šveicarijos ir Romą išlaidos; po 18 metų tarnybos galima gauti pensiją ligi pusės buvusios pagrindinės algos; po 25 metų tarnybos pensija yra lygi pagrindinei algai. Gvardijos nariai turi dėvėti juokingą viduramžišką uniformą — juodos, geltonos ir raudonos spalvų, kurią išgalvojo garsusis Michelangelo. Vatikano sargyboje, priskaitant čia Šveicarų Gvardiją, žandarmeriją ir tarnautojus, yra 1,300. Dabar jiems pasiūlyta 40 metų tarnyba ligi pensijos, vietoje buvusios 25 metų tarnybos.

Ar Titanikas nugrimzdo ligi jūrų dugno?

Daugelis žmonių galvoja, kad žuvęs Atlanto Okeane didelis laivas Titanikas negalės nugrimzti į dugną ir turės kur nors gelmėse pakibti. Tikrėnybėje ne taip yra. Kai laivas skęsta, tai, leidžiantis jam gilyn, visa esanti laive medžiaga susikompresuoja nuo didėjančio vandens svorio spaudimo, ir palaipsniui jis vis darosi sunknesnis už vandenį, kuris ir taip pat juo giliau, juo yra svaresnis ir sunkesnis.

Kas tai yra paukščio pienas?

Sakytum, kad tai tik pašaipą, kad paukščių pieno nėra. Tiesą pasakius, yra toks skystimas, kuriuo karveliai maitina savo mažiuokus, ir tą skystimą teisingai vadiname karvelių pienu. Tai yra pusiau jau pervirškintas su augusio karvelio gūžyje maistas, kurį jauniklis, iškisęs snapelį į tėvo ar motinos snapą, traukia sau į skilvį. Taip maži karveliai ir minta. Miško karveliai turi labai didelius, palyginti kalbant, gūžius. Gamta tinkamai parūpino jiems gūžius mažiukams maitinti. Nenuostabu, kad karveliai yra labai šėdūs.

Kam gaidžiui reikalinga skiauterė?

Gal ir ūkininkas negalėtų mums atsakyti į šį klausimą. Vyrėškiosios lyties kairių paukščių galvą puošia graži raudona skiauterė. Jos tikslas, kaip ir liuto karčių, patraukti patelės dėmesį. Kartais skiauterė gali būti ir labai nepatogi gaidžiui, ypač kai tenka susipešti su kitu gaidžiu. Besipešant, griebiama už skiauterės ir pentinai kertama priešinėi kūi! Seniau, kai žmonės ruošdavo gaidžių rungtynes, buvo bandoma veisti gaidžius su mažomis skiauterėmis ir su labai ilgais ir stipriais pentiniais. Šiandien tos rūšies sportas dar yra rytičiuose. Europoje beveik niekur neleidžiama ruošti gaidžių rungtynes.

Ar buvo įstatymas batams trumpinti?

—

—

—

—

Šuo per šešias dienas gyveno su priskiepyta nupiauta šunies galva

Tarybiniam žurnale "Ogoniok" Georgijus Blokas plačiai aprašo eksperimentą, kurį padarė garsus chirurgas Vladimiras Petrovičius Demichovas. To eksperimento rezultatas buvo išstatytas parodai Maskvos Chirurgijos Draugijos palatose ir štai ką ten galima buvo matyti:

Ant platformos stovėjo didelis baltas šuo. Iš jo kaklo kairio šono lyg kyšojo mažo rudo šuniuko galvelė, kuri buvo glaudžiai priglausta prie paties balto šunies galvos. Bet ta galvelė neturėjo kito kūno, o atrodė išaugusi iš to balto šunies. Žmonėms stebint, maža ruda galvelė sulijo ir bandė kasti didžiąjai baltai galvai...

"Ogoniok" aiškina, kaip tas buvo atsiektas. Chirurgas Demichovas savo eksperimentus pradėjo kiek paprastesniais bandymais, pavyzdžiui, jis iškiepydavo į šunies vidurius kitą tik mirusio šunies širdį. Viename eksperimente abi širdys gyvavo per du su puse mėnesio. Viename atsitikime senoji širdis nustojo tvakstėti, tai yra, mirė pirmiau, ir šuo ilgokai gyveno su priskiepyta širdimi.

Baigęs eksperimentus su širdimis, Demichovas pradėjo eksperimentuoti su galvomis. Čia dalykai jau buvo daug painesni ir sunkesni, nes prijungti reikėjo ne vieną ar dvi gyslas, bet daug jų, nervus ir tt.

Pasisekęs eksperimentas buvo padarytas su mažo šuniuko galva ir priekinėmis kojomis, kurios buvo atskirtos nuo likusio kūno. Tuo tarpu, kai Demichovas atliko tą jautrią operaciją, jo asistentas didelio balto

Istorija ir informacija

Rašo D. M. Šolomskas

KAIP VYTAUTO DUKTĖ SOFIJA VADOVAVO MASKVOS APGYNIMUI

Kova už vienybę

Kiekviena tauta pergyveno feodalizmą — tautos susiskaldymą — daugelį atskirų karalysčių, kunigaikštysčių ir visagalių dvarponių gadyne. Vokiečiai tik per eilame šimtetyje (prie Bismarko) susijungė į vieną daugelio karalių ir kunigaikštysčių valstybę priešakyje su Prūsijos imperatoriumi.

Lietuvoje valstybės centralizacija įvyko apie penki šimtai metų pirmiau, kada kunigaikštis Mindaugas nugalėjo kitus ir organizavo centralizuotą valstybę. Tiesa, buvę atskiri kunigaikščiai jam keršijo ir jį užmušė.

Trylikame amžiuje rusų tauta buvo susiskaldžiusi į daugelį atskirų kunigaikštysčių. Kiekvienas kunigaikštis savo plote buvo pilnas valdonas. Jų tarpe ėjo žiuri kova. Ta padėtimi pasinaudojo totoriai ir veik visus nukariavo. Po to rusų tauta per tris šimtus metų vilko totorių (mongolų) jungą. Tik Maskvos kunigaikščiams susitarus ir laipsniškai pradėjus vis daugiau atskirus plotus jungti aplinkui Maskvą, atsirado jėga, ir 1380 metais ant Kulikovo lauko rusai, vadovaujami kunigaikščio Dimitriaus ir jo draugu, nugalėjo apie 300,000 totorių. Tai buvo didelis smūgis totoriams; bet jie dar ir po to veik šimtą metų darė puolimus ant Maskvos ir kitų rusų kunigaikštysčių, kol galų gale Maskvos valdonai nugalėjo atskirus rusų valdonus, kaip Tverio, Suzdalo, Vladimirio, Pskovo, Novgorodo ir sudarė apvienytą rusų tautos valstybę. Apvienijimas įvyko 14-tame ir 15-tame amžiuje. Daugiausia buvo atsiekta laike viešpatavimo Jono III-jo.

Bet tas apvienijimas buvo jau vykintas ir Dimitrio Donskojo. (Donskoju jį pavadino dėl 1380 metų pergalės ant Kulikovo lauko netoli Dono upės.) Apšunies kakle išpiovė skylė, ir prasidėjo patis sunkusis darbas: jungti abiejų gyvių gyslas ir nervus. Beje, abu gyviai, žinoma, operacijai buvo užmigdyti eteriu.

Pirmoji atsipeikėjo priskiepytoji galva ir išsižiojo lyg ieškodama maisto. Keliolika minučių vėliau atsipeikėjo ir originalioji didžiojo balto šunies galva. Priskiepytoji galva ir elgėsi, lyg didžioji galva būtų priešas, kurio reikia bijoti ir prieš kurį reikia atsargiai loti. Didžioji galva mažai dėmesio kreipė į mažąją. Abi galvos elgėsi lyg visai nepriklausomos, nors kartu atsiliepė į panašius aplinkybes: kai kambaryje buvo karšta ir tvanku, abiejų liežuviai kabėjo ir jos sunkiai atsavo.

Abi galvos ir bendras kūnas taip gyveno per šešias dienas.

"Ogoniok" pabrėžia, kad tai nebuvo šiaip sau beprasmiškas bandymas, kad parodyti, kokie keisti dalykai galimi. Tai buvo eksperimentas, kuriuomi, ir panašiais, siekiamas surasti, kaip chirurgija gali išgelbėti žmonių gyvastis skiepijant ištinus organus.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

Tarybiniai mokslininkai už mūčių laisvą lyginimą

Maskva. — Savaitraštis "Literaturnaja Gazeta" tilpo mokslininkų Knunjanco ir Zubkovo straipsnis, kuriame jie pasisako už laisvą ir platesnį pasikeitimą mintimis. Jie sako, kad mokslas gali gyvuoti ir žengti pirmyn ten, kur leidžiama įvairioms mokslinėms teorijoms pasireikšti ir kovoti už pripažinimą. Knunjanecas yra žinomas chemikas, laimėjęs tris Stalino prizus.

Los Angeles, Calif.

Sitikom Naujus Metus— parėmėm Apsigynimo fondą

Grudžio 31 d. turėjom labai gražią suėgą ir gražiai parėmėm apsigynimo fondą. Dalyvių buvo apie 19 asmenų, labai gerų mūsų draugų. Kada viskas užbaigta, kas liko nuo vaišių, nutarta paskirti apsigynimo fondan, o liko apie 20 dolerių suvirš. Tai labai geras darbas.

Ant rytojaus, sausio 1-ą dieną, buvo rožių paroda, kas yra daroma kas metai. Paroda buvo labai gražiai išpuošta gėlėmis, bet lietus tai privargino parodininikus, nes lijo visą dieną. Kai kurios merginos turėjo apšleisti parodą ir vykti "apsišildyti" ir drabužius persimainyti. Ant rytojaus buvo graži-saulėta diena.

Sausio 5-ą dieną įvyko LDS 35 kuopos metinis susirinkimas.

Narių dalyvavo vidutiniškai. Galėjo būti daugiau. Išklausti metiniai raportai ir priimti. Ligonių lankymo komitetas pranešė, kad vis dar serga mūsų gera draugė Marie Peters, savo namuose. Bet yra viltis, kad greitai pasveiks. Mes visi kuopos nariai linkime kuo greičiau susveikti ir vėl su mumis dalyvauti.

Parengimo komitetas pranešė, kad svetainė Engineers Hall yra paimta ir parengimas įvyks vasario (February) 27-ą dieną.

Pastaromis dienomis teko sužinoti, kad buvusi Mrs. Virginia Wonder, vadovavusi chorą prieš Mixmasters, ištekėjo už Cliff Schweikert, vokiečių tautybės, ir dabar gyvena Reseda, Cal.

Sausio 9-ą dieną turėjom "įkurtuves" draugų Pu-

pių dukters ir žento Jack Thompson. Mat, jiedu nusipirko namą ir pasikvietė savo draugus ir kaimynus, kad pasveikinti juos naujame name. Dalyvių buvo daug; tarpe lietuvių buvo gana daug kitataučių. Viskas praėjo gerai.

Koresp.

Waterbury, Conn.

Sausio 17 d. 22 jaunuoliai išvyko armijos tarnybon. Tarpe tu 22 jaunuolių radosi vienas lietuvis Daniel R. Rucevičia, tai yra Karolio Krasnitsko dukters sūnus. Jis iš eilės jau yra antras, išvykęs U. S. armijos tarnybon. Šių žodžių rašėjas Daniel R. Rucevičius linki gero pasisekimo, kad sveikas ir linksmas grįžtų pas savuosius taip, kaip jo brolis grįžo, sveikas ir tvirtas. Grįžęs apsidėję ir pradėjo civilį naują gyvenimą.

Jis buvo apie porą metų Korėjoje karo metu, bet turėjo laimę sugrįžti pas savuosius ir pradėti naują gyvenimą.

Korespondentas

DETROITO ŽINIOS

Detroito lietuviai ir praėjusieji metai

Lietuviai ir kitataučiai, palydėję senuosius metus, sulaukėm 1955 metų. Bet laukiant Naujų Metų nesimatomė tokio linksmumo, kaip kadaise jis būdavo pas mus lietuvius ir kitų tautų žmones. Nesimatomė to entuziazmo, kokis būdavo keletas desėtkų metų atgal.

Pas svetur gimusius, ypač senesnės kartos, 1954 metai paliko didelį tarpą, nes daug žmonių išskyrė iš gyvųjų tarpo. Daug gerų draugų netekome perėjais metais, kurie, rodos, dar galėjo ilgai gyventi ir nemažai naudoti teikti visuomeniškose darbuotėje.

Per Kalėdas mirė biznierių Stasys Vasiliauskas, A. Urbonavičius ir grudžio 27 d. mirė Aleksas Budginas. Pirmasis buvo per 30 metų duonkepėklos biznierių. Jis be duonos kepė įvairios rūšies pyragus ir pyragaičius. Žmogus buvo ramus ir su visais santalkoje sugyveno, tai daug žmonių dalyvavo jo laido-tuvėse.

Pora dienų vėliau laidojome Aleką Budginą. Nuvažiavus į D. Brazio koplyčią, žiūriui ir matau, kad Alekui surištoms rankoms su ražančium. Jis atrūdė, kaip nevalninkas. Klausiu, kas jam taip padarė — surišo rankas negyvam, kurio diena prieš tai buvo liuosos-laisvos? Gauju paaiškinimą, kad pribuvusios kokios davatkos iš ligoninės

surišo jam rankas, nes jis mirė kokioj ten katalikiškaj ligoninėj.

— Ot, į ką paverčia progresyvi žmogų: gyvam negalėjimui surišti rankas, tai nors mirusį pasigavo ir subandavo. Bet kada atėjo paskutinė valanda lydėjimui į kapines, tai nei viena davatka nepasirodė. Progresyviai lietuviai Aleką Budginą gražiai palydėjo į amžiną atilsio vietą.

Velionis Budginas buvo 65 metų amžiaus. Liko žmona, sūnus ir anūkas. Jis tarnavo Dėdės Samo armijoj laike Pirmojo pasaulinio karo. Netikėjo į jokių burtus ir buvo laisvas žmogus. Bet mirusį paverė į "nevalninką."

Pažinojau gerai ir velionį Stasį Vasiliauską. Mažiau, koks buvo jo amatas. Jis per 30 metų tešlą duonai minkė ir voliojo. Išsigerdavo. Tai toks jo amatas, biznis ir gyvenimas buvo. O kai numirė, tai trys kunigai tūpčiojo aplink jo lavoną, kad dievulis jo dūšėlę priimtų pas save, nes, mat, velionis turėjo nemažai sutaupes dolerių.

Kartais tenka matyti biedną darbininką mirusį. Toks darbininkas yra mažai žinomas ir kunigėliams, kai neužmoždia pas jį dolerių. Bet šaltoji žemelė prikaš jam save abiejis: ir su doleriais ir be dolerių lygiai. Visi žemeleje ramiai išsisi, ir nieks jiems ramiekių daugiau neraišioja.

J. L-skis

Rockford, Ill.

SIS-TAS

Įžengiant į naujus metus, visi daro peržvalgą, kokią naudą padarė praėjusiais metais.

Mulkinimo operatoriai rodo pasėkmes, kaip ir kiek sulaukė svieto nuo pirmynžangos.

Progresyviai lietuviai čia nerengia sueigu, kad skleisti savo sąmoningumą. Gaudinasi skaitydami pažangaus turinio laikraščius.

Atžagareiviai, vadina vieni kitus ponais, darbavosi neblogai, kad atgauti Lietuvą vėl į ponų vadovybę, bet pasėkmes dar nežinomos.

Praėjusiais metais daug lietuvių mirė. Progresyvių eilės daug sumažėjo. Sumažėjo, kada daug mūsų draugų ir draugių išvažinėjo į kitus miestus. Jeigu jie šiandien būtų su mumis Rockorde, tai mūsų lietuvių kolonija būtų garsi, kaip buvo keli desėtkai metų atgal.

Kokių sąlygų dasigyvenom, tai sunku ir įsivaizduoti. Jeigu kuris nori kalbėti apie dalykų pagerinimą, tai pirmą turi išpeikti komunistus. Jeigu komunistų neišpeikęs pradėsi kalbėti dėl geresnės santvarkos, būsi persekiotas. Kodėl taip yra? Gal todėl, kad čia yra daug tokių, kurie nenori permairių.

—

Pas mus yra dvi draugijos, kurioms nereikia rūpintis pašalpa. Jos galėtų daug gero padaryti skleisdami sąmoningumą tarpe žmonių, jeigu vietoj paprastų susirinkimų rengtų nors kartą į mėnesį savitarpinio lavinimosi susirinkimus. Tuo įgautų geros drašos, reikalauj esant, ir prieš pu-

blika gerų sumanymų patiekti, arba atsakyti į netinkamus užmetimus ant progresyvių veikimo.

Darbininkai turi žinoti, kaip apginti savo reikalus. Išskyrus katalikus, visokio tikėjimo parapijonai mokinami kalbėti. Kožną šventadienį ruošia pamokas. Pryčeriai ragina kožną parapijoną pasakyti nors kelis žodžius, ir jiems sekasi. Paprastiems katalikams nevalia pamokslus skaityti.

Skaudus smūgis paliečia laisvamanius, kuomet mirintis atima viena iš artimųjų tarpo. Nėra to, kuris pareikštų žodį-kitą laidotuvėse apie mirusiojo gyvenimą.

Rockforde yra dabar daugiau lietuvių negu pirmiau, bet kalbėtojų yra tik vienas, kuris gali tinkamai ką nors pasakyti. Bet jis yra kol kas darbuotojas Lietuvos "vadavimo."

Rep.

Montello, Mass.

Draugiškas vakaras Laisvės reikalais ir paskaita apie sveikatą, kurią paruošė Dr. F. J. Borisas, įvyks šeštadienio vakare, sausio-Jan. 22 d. Lietuvių Tautiško Namo salėje, pradžia 7:30 val. vakare. Paskaita skaitys vietinė atsizymėjusi veikėja. Taipgi bus aiškinama kaip išvirti "Alfalfa", arbata, kuri palengvina skausmus nuo artritis.

Vėliau turėsime užkandžių, biskį įsigerti nuo šalčio pasilengvinimui. Tai bus pirmas siemet draugiškas sujimas. Kvietiami vietiniai ir iš tolimesnių kolonijų atsilankyti, visi būsite patenkinti.

Rengia L.L.D. 6-ta kuopa

Su Arbata

Pirmutinė apsauga nuo slogi, tai arbata su medum. Gi orui atvėstant slogos aplanko kiekvienus namus. Reikia būti priisirengus jas pasitikti ir pergalėti.

Kada pavargstate, pajaučiate čiandulį, gerkite daug arbatos su medum ir anksti gulkite atsilikratymui slogi.

Šis tas iš ligoninės

Rašo Vincas Kazlauskas

Sekmadienį, grudžio 5-ą, literatūros parengime. Pirmadienį pas daktarą, antradienį ten pat, trečiadienį į ligoninę, ketvirtadienį operacija.

Jaučiau mažą skaudėjimą kairiajame šone jau pora metų atgal, bet tai buvo mažas dalykas, nekreipiau dėmesio. Tačiau skausmams paastrėjus, turėjau iškoti pagalbos.

Pasitaręs su gydytoju ir šeimai, pasidaviau operacijai. Pasiekus Kew Gardens ligoninę, atlikus raštinės pareigas, prižiūrėtojas sako:

—Pirma eisi į kambarį, medikas paims jūsų kraujo, patikrinimui.

Medikas sėdi prie staliuko prisidėjęs dūdy-dūdelių. Paėmęs kaltelį, ikerta į smilių pirštą. Paima stiklinę dūdukę, prijungia prie guminės, idėjęs į burną pritraukia kraujo reikalingą kiekį. Paima kitą, jau skirtingesnę, taip pat pritraukia. Vėl paima plokščius du stiklelius, užtepa kraujo, suglipo į daiktą. Na ir viskas baigta.

Keltuvu aukštyn į antrą aukštą. Štai ir kambaryje. Man paliepa: —Nusiimk drabužius, o aš juos padėsiu į šėpą.

Apsidairiau: trys ligoniai. Dvi slaugės kočioja vieną ligonį. Nusirengiau iki apatinių ir apsisojau. Atėjęs prižiūrėtojas užtraukė paklodes nuo to šono, nuo kurio labiausiai bijojau. Priėjęs arčiau, sako: —Viską nusiimk.

Labai nejuoku, bet įsakymą reikia pildyti. Užmauna man žiurštą. Baltas, svarus, be rankovių, užpakalyje prie kaklo ir per pečius raisteliai, o žemiau atviras. Ilgis truputį aukščiau kelių.

—Sok į lovą, — sako prižiūrėtojas.

—Ar nebūsi pamiršęs ką nors?

—"Nope." O ką?

—Kelmų nedavei.

Nusišypsojęs, sako — čia nemada su kelnėmis, niekas jų čia nenešioja.

Moviau į lovą, kaip voveris į medį. Uždengiau akis voštūvėliais ir taip gulėjau. Bet užsimerkęs ilgai negalėjau būti, nes judėjimas slaugių, daktarų, patarnautojų didelis, tartum kad jie viens kitą gauda. Atėjo vakarienės laikas. Man sako:

—Tau vakarienės neuosim. Nebus, tai ir nereikės, o ką darysi?

Po vakarienės, kai lankytojai išsikirstė, viskas apytko, slaugės dingo. Pagalvoju sau: rytoj turėsiu operaciją, tai būtų gerai apsikusti smakra, nes po operacijos gal ilgai negalėsiu to padaryti. O

Kalėdų Dieduku nenorėjau tapti. Susirinkęs mancigelius, sprukau maudynėn, išmulinau žandus, panosė. Tik, staiga, šaukia mane:

—Eik čia, greit! Išlendu išsiutepęs. Sakau — darbas pradėtas, noriu baigti.

—Pabaigsi vėliau. Nusišluosčiau muilus ir atėjau. Stovi jauna, graži slaugė. Sakó—gulk lovon. O ji atsinešusi puodelį su vandeniu ir guminę žarnelę. Greit supratau, kas bus. Sakau — prapulk iš čia, atsiskyk vyriškį.

—Vyr'ai šiandien neatėjo, aš tą turiu padaryti. Man pradėjo ausys raityvais iš išgąščio, bet jokių būdu negalėjau jos prapuldyti. Turėjau jai gražioju pasiduoti. Pabaigusi, sako — eik baigti pradėtą darbą.

Net gera ant širdies pasidare. Baigęs apsišvarinti, atmaršuoju prie lovos. Manau, jau ramiai gulsiu lovon. Štai, staiga vėl įbėga ta pati slaugė ir vėl prisikabina prie manęs. Ji sako — dabar mes tave skusime.

—Aš ką tik skutausi, jus pavėlavote.

—Mes niekad nepavėlavome...

Supratau, kame dalykas ir nepajutau, kaip pakiašu galvą po užklode. Povaliai pakelau, pažiūrėti. Jos jau nėra. Tik už keletos minučių ateina vyriškis ir gražiai, antru kartu, mane apskuta.

—Dabar eik gulti, viskas baigta šiam vakarui.

(Bus daugiau)

Binghamton, N. Y.

A. Maldaikienės dukrelė, H. Lepay, buvo sunkiai susirgusi ir buvo išvežta į Wilson Memorial ligoninę, Johnson City, Naujų Metų rytą; gimė nelaiku negyvas kūdikis. Gaila, kad taip atsitiko.

Bronė Zmitraitė leidžia atostogas Georgia valstijoje su savo gerais draugais, Mr. ir Mrs. Ringal. Jos seselė Viktorija Miller prižiūri Bronės ir savo kostumerius.

Josephine

Lietuvių Korporacijos Namu Bendrovės ir svetainės direktorių tarybon dauguma balsų išrinkti šie asmenys: A. Klimas, J. Sadauskas, L. Šimoliūnas, M. Kazlauskienė, H. Žukienė, N. Strolienė, A. Pagiegala, A. Knizikevičia ir Alf. Marčiukas. Į kontrolės komisiją vienbalsiai išrinktos: A. Kireilienė, H. Pagiegalienė ir K. Vaičekauskienė.

J. N.

23

Dieną Sausio-Jan.

Visi Traukime į

So. Boston, Mass.

Čia įvyks šaunus bankietas su gražia dainų programa. Bus solų, duetų, na ir priprastai vadinamas "didysis Bostono Choras". Pelnas nuo šio parengimo yra skiriamas paramai dienaščio Laisvės.

Šio gražaus pokilio vieta

318 Broadway, So. Boston, Mass.

Bankieto pradžia 5:30 val. vakare

6-d. vasario Brooklyne įvyks Laisvės bendrovės daininkų metinis suvažiavimas. Bostoniečiai turime pasveikinti suvažiavimą ir įteikti Laisvės finansinę dovaną. Tad visi būkime bankiete ir sukelkime gražią dovaną.

Rengėjai

New Yorko ir Apiešlinkės Žinios

Harrimanas atšauktų Condon-Wadlin įstatą

Susirinkime su spaudos atstovais gubernatorius Harrimanas pareiškė, kad Condon-Wadlin įstatymas "yra nereikalingas ir tik trukdo geriams darbo santykiams."

Tas įstatymas New Yorko valstijos skale yra maždaug tu, kuo yra Taft-Hartley įstatymas visos šalies plotme. Jis "uždraudžia valdinių įstaigų darbininkams streikuoti ir tuomi akstina samdytojus, nesistarti su savo darbininkais."

Harrimanas sakė, jog jis mano, kad valdinių departamentų pareigos yra tokios, kuriose neturėtų būti streiko. Tad, kaip tik dėl to, turėtų juose veikti nesupratimams išspręsti komisijos, veikiančios kolektyvių derybų pagrindu. Gi to negali atsiekti baudžiamieji įstatymai, toki, kaip Condon-Wadlin įstatymas."

ISVYKO Į LAIDOTUVES

Walter Brazauskas, Lietuvos Kultūrinio Centro vedėjas, išvyko į Hartford, Conn., dalyvauti savo tetėno laidotuvėse. Antanas D. Beržinis (Birch) mirė sausio 18-tą, laidojamas 21-mą.

Kiti CIO pasiūlymai Valstijos Seimeliui ir Kongresui

Jau buvo minėti už vis svarbiausieji CIO pasiūlymai Valstijos Seimeliui. Jais yra raginimas pagerinti nedarbo apdraudimą, ligoniams ir darbe sužeistiems pašalpa, taipgi pakelti minimum mokėstį už darbą.

Kiti pasiūlymai, kuriuos New Yorko Valstijos CIO vykdančioji taryba ir kiti vadovaujantieji asmenys iš unijų nutarė Albanyje įvykusiame susirinkime, yra:

Pagreitinti statybą darbo žmonėms prieinamų namų.

Palaikyti ir pagerinti rendų kontrolės įstatą.

Komisijai prieš diskriminaciją suteikti daugiau galios.

Įvesti visoje valstijoje vienodą, vienkartinę piliečių registraciją balsavimams.

Įvesti unijinę mokėstį už darbą visuose viešuosiuose darbuose.

Reikalauti sveikatos apdraudimo visiems.

Raginti statyti ir taisyti mokyklas, taipgi pakelti algas ir pensijas mokyklų samdinams.

Priimti kolektyves derybas visokioms labdarinėms, religinėms, švietimo ir kitoms įstaigoms visoje valstijoje.

Įvesti verstinių auto apdraudimą.

Trys vyrai, apsirėngę sportininkais, atėmė parnešamas algas prie pat įstaigos durų trečiame aukšte pastato, 45 W. 18th St., New Yorke.

Nori vėl nuleisti turtuoliams taksus

Republikonai Valstijos Seimelio nariai pasiūlė Seimeliui ir toliau palaikyti 10 procentų nuolaidų valstybės taksų. Ji paliečia ir civilinius piliečius. Visa bėda tame, kad po tais eilinio žmogaus "pynatais" jie nuslepia taupymą turtuolivi dešimtis tūkstančių dolerių jo taksų. Ta nuolaida valstijai kainuoja po apie 40 milijonų dolerių kas metai.

Dickson Scott, 27 m., Sheraton-Astor viešbučio kambarių sąrašų vedėjas, nusižudė iššokęs iš savo buto.

Aidiečiai lauks visų savo prietelių Liberty Auditorijoje sausio 23-čią

Kai kada kiekvienam norisi dainuoti. Taip pat beveik kiekvienas išsilygsta dainų pasiklausyti.

Aido Choro nariai, tikriausia, dainuoja, kad patys dainas mėgsta. Tačiau jie dainuoja ir tam, kad susirinkę į programog lietuviai galėtų pasiklausyti savo liaudies dainų.

Prisipažinsime, jog net choristams smagiau dainuoti, kada yra klausytojų. Nors ne vienas pajuntame "šaltas kojas" iš baimės, kad gal dar nepakankamai gražiai dainuosime, tačiau pamatymas gau-

sios publikos kojas atšildo, patiprina ne tikai tam sykiui, bet ir paskatina uoliau mokytis kitam išstojimui.

Jūsų atsilankymas stiprina, gerina ateities chorą. Dėl to Aido Choras laukia pasimatymo su visais buvusiais nariais, rėmėjais ir dainų mėgėjais šį sekmadienį, sausio 23-čią, 3 valanda. Jeigu pažvelysite į telpantį programos ir jos dalyvių skelbimą, jūs patys nusipresite, jog verta šį kvietimą priimti.

N. C.

Plėšiką įkalino kultuve

Dažniausia plėšikai iš didžiųjų pastatų išsigelbsti nusileidimu kultuvu. Tačiau šią dieną išėjo kitaip. Kai apiplėšta algy nešėja suspigo, atbėgęs įstaigos savininkas ir liti plėšiką įvyjo į kultuvą ir ten uždarytą išlaikė iki atvyko policija. Areštuotasis sakėsi esąs Charles Keith, 25 m., gyvenęs 463 Manhattan Ave., Brooklyne.

Valstijos Seimeliui įteikti bilai, kad norintiems švęsti šeštadienį būtų leista atsidaryti biznį sekmadienį.

Sveikina iš Arizonos

Maspathietis Vincas Karlonas iš Tucson rašo: Siunčiu gerus linkėjimus visam Laisvės štabui.

Cia patogiu atostogauti. Oras labai giedras. Naktys vėsios, dienos saulėtos.

Pavėluotas noras

Jauniausias iš 4 kaltintų žmogžudystėje brooklyniečių, Robert Trachtenberg, siunčia mas jaunų prasikaltėlių įstaigon. Jis norėjo sugrįžti technikos mokyklon, bet mokyklos viršenybė atsakė priimti. Sakė, jog tas blogai atsilieptų į kitus mokinius ir teiktų nemalonumų jam pačiam.

Reikalauš išlaisvinti įkalintus vadus

Reikalauš išlaisvinti įkalintus vadus

Sausio 23-čią New Yorke rengiamas nepaprastas masinis mitingas, kurio vyriausias tikslas yra reikalauti išlaisvinti Benjamin J. Davis ir William L. Patterson, visoje šalyje paskilbusius teisių gynėjus.

Davis jau kelinti metai yra įkalintas kaip vienas iš pirmųjų Smith Akto aukų, pastangose nutildyti jo galingą balsą už taiką. Kaip kovingas ir gabus darbininkų vadas, jis buvo įkalintas Korėjos karo pradžioje, patenkiniui užkariuotės isterijos. Būdamas kalėjime, Davis užvedė bylą prieš kalėjimų administraciją, reikalauja panaikinti diskriminaciją federaliuose kalėjimuose.

Pattersonas tapo įkalintas pernai. Jis buvo neteistas 90 dienų dėl to, kad neturėjo, negalėjo duoti valdžios agentams vardų tų žmonių, kurie rėmė Civilinių Teisių Kongreso veiklą savo aukomis. Tačiau po atbuvimo tu pirmųjų trijų mėnesių, jį valdžios agentai sulaukė kalėjime be teismo, vis tuo pačiu kaltinimu, už kurį jis jau atkalėjo.

Mitingo rengėjai savo atsiskaitime į visuomenę sako, jog masinis dalyvumas šiame mitinge įsvarbins žygius šių dviejų išlaisvinimui ir pagalbės apsaugoti kitus darbininkų liaudies veikėjus nuo amžinojo įkalinimo.

New Yorko Valstijos Seimeliui įteikti jau trys bilai, reikalaujantieji legalizuoti arklių lenktynių "betus" bile kur, t. e. vien prie lenktynių.

Džiūrimanas mirė kelyje į teismą

Brooklynietis Joseph Nichols, 64 metų, tapo atstras ant saligatvio miręs už pusės bloko nuo teismabučio, kur jis turėjo būti džiūrimanu. Teisėjas Galston įsakė atleisti tą visą džiūrę, išrinkti naują.

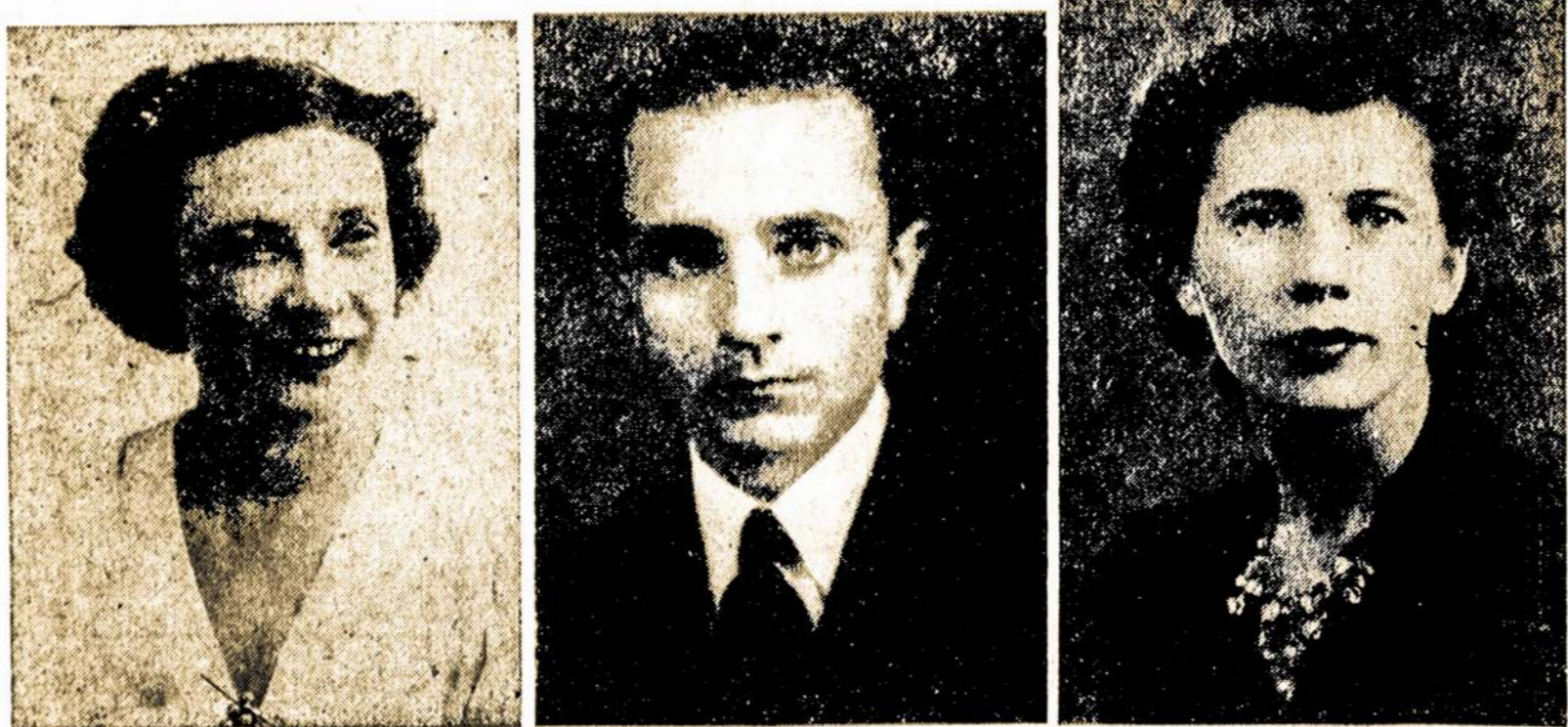
Brooklyne Con. Edison pagėgainėje pavojingai apdėgę darbininkai John Lynch ir Paul Prasse. Gelbėdamiesi iš hepsnų jie dar nukrito nuo kopėčių, tad ir susizeidė.

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
BROOKLYN, N. Y.
Geras Patyręs Barberis

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark, 5, N. J.
Market 2-5172

Aido Choro Operetinės Koncertas

Ivyks **23** Sausio Sekmadienį **23** January

Suzanna Kazokyte Augustinas Iesmantas Nellie Ventiene

PROGRAMĄ PILDYS:

ISTRAUKA IS OPEROS "BAILUS DAKTARAS"

Vaidinime dalyvauja: Bailus daktaras— Augustinas Iesmantas; Daktaro žmona— Lukrecė — Suzanna Kazokyte; Izabelė, jų dukterė—Nellie Ventienė; Ona, tarnaitė—Elena Brazauskienė; Karlas — Tadas Kaškevičius.

KONCERTINĖS PROGRAMOS DALYVIAI:

Aido Choras
Augustinas Iesmantas
Aido merginų grupė
Serge Savitcheff, piano solo
Aido vyrų grupė, su solistu Iesmantas
Suzanna Kazokyte, solo
Elena Brazauskienė ir Augustinas Iesmantas, duetas
Mildred Stensler, Aido Choro ir grupių mokytoja-dirigentė.

Frank Balevičius, koncerto pianistas

LIBERTY AUDITORIUM

110-06 Atlantic Ave. Richmond Hill, N. Y.

Pradžia 3-čią valandą po pietų. Įžanga \$1.25, taksai įskaityti.

Maloniai kviečiame lietuvių visuomenę iš toli ir arti atsilankyti. Aido Choras

VINCAS SODAITIS PETRAS KAPICKAS

Užlaiko Puikiai Įrengtą

BAR & GRILL

32 Ten Eyck St. Brooklyn, N. Y.

Telephone: EVergreen 4-8174

Laisvės Bendrovės Dalininkų

SUVAŽIAVIMAS ir BANKIETAS

Visi Laisvės bendrovės dalininkai rengkitės į suvažiavimą. O po suvažiavimo vakare bus bankietas. Taipgi bus ir graži dainų programa, kurią duos žymūs menininkai. Suvažiavimas prasidės 11 val. ryto. Vakarienė bus duodama 6 val. vakare.

Vasario 6 February

Liberty Auditorijoje

110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Labai prašome visus atsilankyti į bankietą, o būsite dėkingi už išanksto įsigijimą bankieto bilietų. Rengėjams svarbu žinoti kiek bus publikos bankiete, kad tinkamai visus aprūpinti maistu.

Bilietas \$3.00 asmeniui

Bilietai gaunami pas platintojus ir Laisvės raštinėje.

NEW YORK

HELP WANTED—FEMALE

METROPOLITAN EMPLOYMENT AGENCY

Domestic Help
Geros vietos dėl: virėjų, tarnaičių, namų ruošos darbininkėms. Pilnam ar daliai laiko. Patyriusiams ir be patyrimo. Pavienėms ir poroms.
1175 Boston Road, Bronx
Tel. DA 8-4255

HOUSEWORKER. For Kosher household.

25-40; exp. only. Must speak and understand English. Light cooking and laundry. Own room and bath. \$40 a week. In Rockville Centre, L. I. Rockville Center 4-7295. Call collect. (15-16)

Highly responsible motherly housekeeper, with recent references to take care of 2 children and home of business couple. Hardworking, at present in Jackson Heights but will move to Great Neck. Good salary for right person. \$45 wky. Call mornings—Mon.—Fri. Miss Mager. BRyant 9-9800. (15-17)

HELP WANTED—MALE

DOMESTIC PORA. Linksniuose, paprastuose namuose — prie auto vairavimo, virimo ir lengvų skalbinių. Tik 45 m., sveikis, su vėlyvaisiais palidijimais. 2 vaikai (14 ir 10). Turės nuosavą lovą, polisiavimo kambarį (su TV), taipgi maudynę. Apmokėjimas \$300—350 į mėnesį. Sautkite: GREAT NECK 2-5251—Collect. (15-17)

DUONOS KEPIMUI FORMANAS

Tik penktadieniais ir šeštadieniais. Naktinis. Nuolatinis darbas, gera mokėtis. Kreipkitės:

KUNKEL QUALITY BAKERY

78-06 101st Ave., Ozone Park, L. I. (13-15)

NAMŲ DARBININKĖ

Biznierių Porai
8 metų vaikas, 3 rūmų apartamentas, 5 dienas į savaitę, gūolis kitur. Telefonuokite: RE. 2-3724 (14-16)

REAL ESTATE

ELMHURST—2 FAMILY

\$14,400
Owner Selling
4258 79th St., Elmhurst (13-19)

FLATBUSH

Savininkas parduoda. Tuoj užimama. Senoviškas, gražus 1 šeimos namas. 50x100. 11 kambarių. Artl mokyklų. \$19,500, greitam pardavimui. Galima apžiūrėti tikrai pagal sutartį.

ESPLANADE 7-6814

(15-17)

NEW HYDE PARK—\$11,400

Parduoda savininkas — Agentas, užimtinas į 30 dienų, 3 miegrūmiai, moderninė virtuvė, pilnas sklepas, H. W. Oil. Ideališka vieta. Nuolaima į mokyklą. Sautkite: IV. 9-3338 (15-17)

PARK SLOPE (Atlantic Ave., bet. Underhill-Vanderbilt Aves.)

2 three stor. bricks in good condition. An ideal buy for business minded persons. Only \$15,000 (for both). Serious buyers only. Call ULster 7-6902. (15-17)

Teisiamieji liudija vienas prieš kitą

New Yorke teisiamia 15-kos metų mergšė Theresa Gresh liudijo, kad jos meilužis (tarnavusis tūlą laiką marinuose) William Byers nužudė jos motiną. Jis irgi yra jaunametis, tik 17 m. Gi jis liudijamas sakė, jog mergšė pati savo motiną papiovusi už tai, kad motina draudė jiems meilikautis.

Brooklyn, N. Y.

Susirinkimas
Lietuvių Kriaučių Unijos 54 Skyriaus metinis surinkimas įvyks trečiadienį, sausio 26 d., 5:30 val. vak., Unijos svetainėje, 11-27 Arion Place, Brooklyn. Nariai prašomi dalyvauti. Kriaučius (14-15)

RANDAVOJIMAI

Pasirandavoja kambarys pavieniui vyrui, garu apsidomas. Gali ir valyti pasigaminti. Kaina prietama. K. Lipniskienė, apart. 21, 250 Keop St., Brooklyn 11, N. Y. Galima matyti bile laiku. (14-15)